

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

นโยบายที่รัฐบาลให้ความสำคัญ และพยายามผลักดันให้บังเกิดผลตลอดมา คือ การส่งเสริมการให้บริการสาธารณะแก่ประชาชนอย่างมีประสิทธิภาพ ยิ่งในช่วงเวลาปัจจุบันซึ่งเป็นยุคของการสื่อสารไร้พรมแดนการติดต่อสื่อสารเป็นไปอย่างรวดเร็วกระแสการเรียกร้องเพื่อปรับเปลี่ยนสภาพสังคมให้เข้าสู่ความเป็นประชาธิปไตยที่สมบูรณ์ ทั้งในด้านการเมืองการปกครองวัฒนธรรม ชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนรวมทั้งให้ตระหนักถึงความสำคัญของธรรมชาติสิ่งแวดล้อม และสิทธิมนุษยชน ส่วนแต่่มุ่งจุดหมายเดียวกัน คือ ประชาชนผู้เป็นเจ้าของประเทศได้รับการบริการสาธารณะอย่างทั่วถึงและมี ประสิทธิภาพ โดยมีเป้าหมายที่ประชาชนของรัฐจึงเป็นจุดหมายของรัฐบาลทุกรัฐบาลต่อมา หน่วยงานและเจ้าหน้าที่ของรัฐที่ให้บริการแก่ประชาชนมีหลายหน่วยงาน การบริการที่ให้แก่ประชาชนมีหลายรูปแบบ มีตั้งแต่ภารกิจพื้นฐาน (Primary Functions of State) ได้แก่ ภารกิจในการรักษาความมั่นคงของรัฐ การดูแลความสงบเรียบร้อยและความปลอดภัยให้แก่ประชาชน ฯลฯ ไปจนถึงบริการสาธารณะที่เป็นลำดับรอง (Secondary Functions of State) ได้แก่ การจัดระบบการศึกษา การรักษาพยาบาลผู้เจ็บป่วย การจัดทำสาธารณูปโภคและสาธารณูปการ ฯลฯ ซึ่งมีความยุ่งยากสลับซับซ้อน แต่ส่วนใหญ่หน่วยงานของรัฐจะบริการในลักษณะให้คุณประโยชน์แก่ประชาชน โดยประชาชนจะเป็นผู้ขอรับบริการต่าง ๆ ในการจัดบริการสาธารณะนี้รัฐได้จัดตั้งองค์การในรูปแบบการบริหารราชการส่วนกลางภูมิภาคและท้องถิ่น

กระแสเรียกร้องหลักกระแสหนึ่งที่ผ่านมา คือ การกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่น โดยเฉพาะอย่างยิ่งการกระจายอำนาจสู่องค์การบริหารส่วนตำบล ซึ่งประเทศไทยได้จัดตั้งองค์การบริหารส่วนตำบลครั้งแรกเมื่อวันที่ 3 มีนาคม 2538 จำนวน 617 แห่ง และต่อมาครั้งที่ 2 เมื่อวันที่ 30 มีนาคม 2539 จำนวน 2,143 แห่ง ครั้งที่ 3 เมื่อวันที่ 23 กุมภาพันธ์ 2540 จำนวน 3,637 แห่ง และครั้งสุดท้ายเมื่อวันที่ 14 ธันวาคม 2542 จำนวน 350 แห่ง และระหว่างนั้นก็ได้มีการยุบ และยุบรวมกับหน่วยงานการบริการสาธารณะอื่น จึงทำให้ในปัจจุบันมีจำนวนองค์การบริหารส่วนตำบลทั้งสิ้น 6,744 แห่ง โดยวัตถุประสงค์ที่สำคัญประการหนึ่งในการจัดตั้งองค์การบริหารส่วนตำบล คือต้องการให้ประชาชนในท้องถิ่นได้ปกครองตนเอง โดยมีองค์การบริหารส่วนตำบลเป็นศูนย์กลาง ซึ่งประกอบด้วย

สภาองค์การบริหารส่วนตำบลทำหน้าที่ควบคุมการดำเนินงานคณะกรรมการบริหารส่วนตำบล ซึ่งทำหน้าที่บริหารกิจการขององค์การบริหารส่วนตำบล และหน้าที่หลักขององค์การบริหารส่วนตำบล คือการดำเนินกิจการทั้งปวงเพื่อประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่น ดังนั้นการดำเนินงานต่าง ๆ ของ องค์การบริหารส่วนตำบลจะประสบผลสำเร็จมากน้อยเพียงใดก็ขึ้นอยู่กับความพึงพอใจของ ประชาชนเป็นสำคัญนั่นเององค์การบริหารส่วนตำบลทุกแห่งใน อำเภอกุยบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ มีการให้บริการแก่ประชาชนในด้านต่าง ๆ เช่น ด้านโครงสร้างพื้นฐาน ด้านส่งเสริมคุณภาพชีวิต ด้านการจัดระเบียบชุมชนสังคม และการรักษาความสงบเรียบร้อย ด้านการวางแผน การส่งเสริม การลงทุน พาณิชยกรรมและการท่องเที่ยว ด้านการบริหารการจัดการ และการอนุรักษ์ทรัพยากร ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ด้านศาสนา ศิลปวัฒนธรรม จารีตประเพณี และภูมิปัญญาท้องถิ่น ซึ่งการให้บริการเหล่านี้ประชาชนในท้องถิ่น ในฐานะผู้เสียภาษีให้แก่องค์การบริหารส่วนตำบล เพื่อให้้องค์การบริหารส่วนตำบล นำภาษีเหล่านี้ไปจัดสรรเป็นบริการด้านต่าง ๆ กลับมาสู่ประชาชน เพื่อให้ประชาชนได้รับประโยชน์ ความสะดวกสบาย และเกิดปัจจัยที่มีผลต่อความพึงพอใจ ต่อการให้บริการขององค์การบริหารส่วนตำบล

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550 ได้บัญญัติแนวนโยบายด้านการมีส่วนร่วม ของประชาชนไว้ในหมวด 86 ดังนี้

1. ส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายและวางแผนพัฒนาเศรษฐกิจ ทั้งในระดับท้องถิ่นและระดับประเทศ
2. ส่งเสริมและสนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการตัดสินใจทางการเมือง การวางแผนพัฒนาทางเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง รวมทั้งการจัดทำบริการสาธารณะ โดยต้องจัดให้ มีการให้ข้อมูลที่ถูกต้องครบถ้วนและรับฟังความคิดเห็นของประชาชนก่อนการวางแผนพัฒนา ทางเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง ตลอดจนการจัดทำบริการสาธารณะและต้องจัดให้ประชาชนสามารถ เข้าถึงข้อมูล สรุปผลการรับฟังความคิดเห็น และผลการตัดสินใจของรัฐได้โดยไม่เสียค่าใช้จ่าย
3. ส่งเสริมและสนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ ทุกระดับ ในรูปแบบองค์กรทางวิชาชีพที่หลากหลายหรือรูปแบบอื่น และต้องไม่กระทำการที่มี ลักษณะเป็นการแทรกแซงการดำเนินงานของสื่อมวลชนทั้งของรัฐและเอกชนในการเสนอข้อมูล ข่าวสารเกี่ยวกับการใช้อำนาจรัฐ เพื่อให้ประชาชนได้รับข้อมูลข่าวสาร
4. จัดให้มีมาตรฐานกลางในการกำกับดูแล ตรวจสอบ และประเมินผลการดำเนินงาน ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และต้องส่งเสริมและสนับสนุนให้ประชาชนและชุมชนมีส่วนร่วม ในการปกครองส่วนท้องถิ่น ตลอดจนการตรวจสอบและประเมินผลการดำเนินงานขององค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่น

5. ส่งเสริมให้ประชาชนมีความเข้มแข็งในทางการเมือง และให้มีการตรากฎหมายเพื่อจัดตั้งกองทุนพัฒนาการเมืองภาคพลเมือง เพื่อช่วยเหลือการดำเนินกิจกรรมสาธารณะของชุมชน รวมทั้งสนับสนุนการดำเนินการของกลุ่มประชาชนที่รวมตัวกันในลักษณะเครือข่ายทุกรูปแบบที่จะสามารถแสดงความคิดเห็นและเสนอความต้องการของชุมชนในพื้นที่

6. ส่งเสริมและให้การศึกษาแก่ประชาชนเกี่ยวกับการปกครองระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข รวมทั้งส่งเสริมให้ประชาชนได้ใช้สิทธิเลือกตั้ง

นอกจากนี้ในมาตรา 278 ยังบัญญัติให้ประชาชนในท้องถิ่นมีสิทธิมีส่วนร่วมในการบริหารกิจการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องจัดให้มีวิธีการที่ให้ประชาชนมีส่วนร่วมดังกล่าวได้ด้วย และในกรณีที่การกระทำขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะมีผลกระทบต่อชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนในท้องถิ่นในสาระสำคัญ ต้องจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นก่อนการกระทำนั้น และต้องให้ประชาชนมีสิทธิออกเสียงประชามติเพื่อตัดสินใจในกิจการที่มีความสำคัญด้วย ทั้งนี้ตามที่กฎหมายบัญญัติ

พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจแก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 มาตรา 16 กำหนดให้องค์การบริหารส่วนตำบลมีอำนาจหน้าที่จัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นตนเองและต้องส่งเสริมการมีส่วนร่วมของราษฎรในการพัฒนาท้องถิ่น

การส่งเสริมและสนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนา นักพัฒนาต้องอยู่บนรากฐานอันมั่นคงแห่งศรัทธาในตัวประชาชน มีความเชื่อในคุณค่าและศักยภาพของมนุษย์ ดังนี้

1. บุคคลแต่ละคนมีความสำคัญและมีความเป็นเอกลักษณ์ที่ไม่เหมือนกัน จึงมีสิทธิอันพึงได้รับการปฏิบัติด้วยความยุติธรรม และอย่างบุคคลมิเกียติ ในฐานะที่เป็นมนุษย์ปุถุชนผู้หนึ่ง
2. บุคคลแต่ละคนมีสิทธิ และสามารถกำหนดวิถีการดำรงชีวิตของตนในทิศทางที่ตนต้องการ

3. บุคคลแต่ละคนถ้าหากมีโอกาสนี้แล้ว ย่อมมีความสามารถที่จะเรียนรู้เปลี่ยนแปลงทักษะ พฤติกรรม และพัฒนาขีดความสามารถให้มีความรับผิดชอบต่อสังคมสูงขึ้นได้

4. มนุษย์ทุกคนมีพลังที่จะสร้างสรรค์ความคิดริเริ่ม ความเป็นผู้นำ และความคิดใหม่ๆ ที่ซ่อนเร้นอยู่ และพลังความสามารถเหล่านี้สามารถเจริญเติบโตและนำออกมาใช้ได้ ถ้าได้รับการพัฒนา

5. การพัฒนาพลัง และขีดความสามารถของชุมชนในทุกด้านเป็นสิ่งที่พึงปรารถนาและมีความสำคัญยิ่งต่อชีวิตของบุคคล ชุมชน และรัฐ (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ, 2549 : 113)

การบริหารกิจการขององค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) เพื่อการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม ตามอำนาจหน้าที่ที่กำหนดไว้ทั้งที่เป็นอำนาจหน้าที่ที่ต้องทำและอำนาจหน้าที่ที่อาจทำได้ ตามอำนาจหน้าที่ในพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 และแก้ไข

เพิ่มเติม พ.ศ.2547 ซึ่งการดำเนินกิจกรรมดังกล่าวจะต้องจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล ทั้งนี้การจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลเพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการบริหารกิจการของ องค์การบริหารส่วนตำบลให้เป็นไปตามอำนาจหน้าที่ เพื่อจัดสรรทรัพยากร ผลประโยชน์ สนองตอบ ความต้องการและแก้ไขปัญหาของประชาชนในท้องถิ่นให้มีประสิทธิภาพตามหลักความเป็นไปได้และ ประโยชน์สูงสุด

แนวคิดตามนัยของแผนพัฒนาท้องถิ่น จะต้องให้ความสำคัญกับแผนพัฒนาท้องถิ่น โดยแผนระดับชาติทำหน้าที่เพียงสนับสนุนไม่ใช่เป็นผู้กำหนดการปฏิบัติให้ท้องถิ่นอีกต่อไป ดังนั้น ในการจัดทำแผนพัฒนาของท้องถิ่นจะต้องให้ความสำคัญกับความต้องการ ปัญหา และศักยภาพ ที่แท้จริงของท้องถิ่น โดยสนับสนุนให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมเรียนรู้และกำหนดอนาคตของ ท้องถิ่น

การมีส่วนร่วมของประชาชน ไม่ใช่หมายความว่าเพียงการดึงประชาชนเข้ามาทำกิจกรรม ตามที่ผู้นำท้องถิ่นคิดหรือจัดทำขึ้น เพราะแท้จริงแล้วในหมู่บ้านหรือชุมชนต่าง ๆ มีกิจกรรมและวิธี ดำเนินงานของตนอยู่แล้ว ประชาชนมีศักยภาพที่จะพัฒนาหมู่บ้านของตนได้ แต่ผู้บริหารการพัฒนา มักไม่สนใจสิ่งที่มีอยู่แล้ว โดยพยายามสร้างสิ่งใหม่ๆ ขึ้นมาเพื่อให้ได้ชื่อว่าเป็นความคิด หรือโครงการ ของตน จึงอาจกล่าวได้ว่าการมีส่วนร่วม คือ การที่ประชาชนหรือชุมชนสามารถเข้าไปมีส่วนร่วม ในการตัดสินใจในการกำหนดนโยบายพัฒนาท้องถิ่น อันเป็นกระบวนการขั้นต้นของการวางแผน ในการพัฒนาท้องถิ่นที่เป็นที่อยู่อาศัยในการดำรงชีวิตของตน นอกจากนั้นหลังจากที่ได้กำหนด วัตถุประสงค์และแผนงานร่วมกัน และปฏิบัติงานตามแผนงานของโครงการดังกล่าวร่วมกันแล้ว ยังมี ส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์จากการบริการ รวมทั้งมีส่วนในการควบคุมประเมินผลโครงการต่างๆ ของท้องถิ่น ซึ่งอาจเป็นไปได้โดยทางอ้อม คือ ผ่านกรรมการที่เป็นฝ่ายบริหารงานของหมู่บ้าน หรือเป็นไป โดยทางตรง คือ ได้เข้ามีส่วนร่วมด้วยตนเอง

การมีส่วนร่วม ปาริชาติ วลัยเสถียร (2542 : 138-139) กล่าวว่าไว้ว่ามี 2 ลักษณะ คือ

1. การมีส่วนร่วมในลักษณะที่เป็นกระบวนการของการพัฒนาโดยให้ประชาชนมีส่วนร่วม ในกระบวนการพัฒนาดังแต่เริ่มต้นจนถึงสิ้นสุดโครงการ ได้แก่ การร่วมค้นหาปัญหา การวางแผน การตัดสินใจ การระดมทรัพยากรและเทคโนโลยีท้องถิ่น การบริหารจัดการ การติดตามประเมินผล รวมทั้งการรับผลประโยชน์ที่เกิดขึ้นจากโครงการ โดยโครงการพัฒนาดังกล่าวจะต้องมีความสอดคล้อง กับวิถีชีวิตและวัฒนธรรมของชุมชน

2. การมีส่วนร่วมทางการเมือง แบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ

- 2.1 การส่งเสริมสิทธิและพลังอำนาจของพลเมืองโดยประชาชนหรือชุมชนพัฒนา จิตความสามารถของตนในการจัดการเพื่อรักษาผลประโยชน์ของกลุ่ม ควบคุมการใช้และการกระจาย

ทรัพยากรของชุมชนอันจะก่อให้เกิดกระบวนการ และโครงสร้างที่ประชาชนในชนบทสามารถแสดงออกซึ่งความสามารถของตน และได้รับผลประโยชน์จากการพัฒนา

2.2 การเปลี่ยนแปลงกลไกการพัฒนาโดยรัฐมาเป็นการพัฒนาที่ประชาชนมีบทบาทหลักโดยการกระจายอำนาจในการวางแผนจากส่วนกลางมาเป็นส่วนภูมิภาค เพื่อให้ภูมิภาคมีลักษณะเป็นเอกเทศ ให้มีอำนาจทางการเมือง การบริหาร มีอำนาจต่อรองในการจัดสรรทรัพยากรอยู่ในมาตรฐานเดียวกันโดยประชาชนสามารถตรวจสอบได้ อาจกล่าวได้ว่าเป็นการคืนอำนาจการพัฒนาให้แก่ประชาชนให้มีส่วนร่วมในการกำหนดอนาคตของตนเอง

ในฐานะที่ผู้เขียนเป็นพนักงานส่วนตำบลปฏิบัติงานอยู่ในองค์การบริหารส่วนตำบลกุยเหนือ อำเภอกุยบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ได้ติดตามการทำงานขององค์การบริหารส่วนตำบลในการให้บริการแก่ประชาชน จึงมีความสนใจที่จะศึกษาถึงระดับปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการดำเนินงานด้านบริการสาธารณะขององค์การบริหารส่วนตำบล ไม่ว่าจะเป็นงานด้านโครงสร้างพื้นฐาน ด้านส่งเสริมคุณภาพชีวิต ด้านการจัดระเบียบชุมชน สังคม และการรักษาความสงบเรียบร้อย ด้านการวางแผน การส่งเสริม การลงทุน พาณิชยกรรมและการท่องเที่ยว ด้านการบริหาร การจัดการ และการอนุรักษ์ ทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม ด้านศาสนา ศิลปวัฒนธรรม จารีต ประเพณี และภูมิปัญญาท้องถิ่น การมีส่วนร่วมของประชาชน รวมทั้งการให้บริการเฉพาะด้านต่าง ๆ เช่น การเสียดิน ของประชาชน หรือการขออนุญาตในการทำกิจกรรมต่าง ๆ ว่าปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานด้านบริการขององค์การบริหารส่วนตำบลต่อกิจกรรมให้บริการเหล่านี้ขององค์การบริหารส่วนตำบลในระดับใดบ้าง และอะไรที่เป็นสาเหตุแห่งปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในกิจกรรมให้บริการเหล่านี้ขององค์การบริหารส่วนตำบลในระดับใดบ้าง และอะไรที่เป็นสาเหตุแห่งปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการมีส่วนร่วมหรือไม่มีส่วนร่วมของประชาชน เพื่อจะได้นำผลการศึกษาที่ได้ไปเป็นข้อมูลที่เป็นประโยชน์ สำหรับผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลเพื่อการปรับปรุงและพัฒนาการให้บริการขององค์การบริหารส่วนตำบลให้ตรงกับความต้องการของประชาชนให้มากที่สุด เพื่อให้ประชาชนเกิดความพึงพอใจสูงสุดต่อการให้บริการขององค์การบริหารส่วนตำบลต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริการสาธารณะขององค์การบริหารส่วนตำบลกุยเหนือ อำเภอกุยบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

2. เพื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริการสาธารณะขององค์การบริหารส่วนตำบลกุยเหนือ อำเภอกุยบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ จำแนกตามสถานภาพส่วนบุคคล

สมมติฐานการวิจัย

1. ประชาชนในตำบลกุยเหนือ อำเภอกุยบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ มีส่วนร่วมในการบริการสาธารณะขององค์การบริหารส่วนตำบลกุยเหนือ อำเภอกุยบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ อยู่ในระดับมาก
2. ประชาชนที่มีสถานภาพส่วนบุคคลต่างกันมีส่วนร่วมในการบริการสาธารณะขององค์การบริหารส่วนตำบลกุยเหนือ อำเภอกุยบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ แตกต่างกัน

ขอบเขตการวิจัย

ด้านเนื้อหา

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ประชาชนที่มีอายุตั้งแต่ 18 ปีขึ้นไปและมีภูมิลำเนาอยู่ในตำบลกุยเหนือ อำเภอกุยบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ โดยแบ่งออกเป็น 11 หมู่บ้าน ได้แก่ หมู่ที่ 1 บ้านกลางดง หมู่ที่ 2 บ้านหนองบัว หมู่ที่ 3 บ้านโพธิ์เรียง หมู่ที่ 4 บ้านโคกรัก หมู่ที่ 5 บ้านปากเหมือง หมู่ที่ 6 บ้านท่าเฝือก หมู่ที่ 7 บ้านหนองเตาปูน หมู่ที่ 8 บ้านหนองตลาด หมู่ที่ 9 บ้านดงเกตุ หมู่ที่ 10 บ้านหัวเกาะ และหมู่ที่ 11 บ้านแหลมสะแก มีประชากร จำนวน 4,762 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ประชาชนที่มีอายุตั้งแต่ 18 ปีขึ้นไป และมีภูมิลำเนาอยู่ในตำบลกุยเหนือ อำเภอกุยบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ซึ่งได้มาจากการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie and Morgan, 1970 : 608) ซึ่งได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างรวมทั้งสิ้น 357 คน

2. ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ได้แก่

ตัวแปรอิสระ ได้แก่ ลักษณะส่วนบุคคลของประชาชนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพและรายได้ต่อเดือน

ตัวแปรตาม คือ การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริการสาธารณะ ได้แก่ 1) ด้านมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบาย 2) ด้านมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ 3) ด้านมีส่วนร่วมในการใช้ประโยชน์ และ 4) ด้านมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผล

คำนิยามศัพท์เฉพาะ

การมีส่วนร่วม หมายถึง การที่ประชาชนเข้ามามีบทบาทในการจัดการเรื่องต่าง ๆ ที่ต้องการให้เกิดขึ้นในชุมชนของตนเอง มีการเสนอความคิดเห็น การวางแผน การร่วมดำเนินการ การได้รับประโยชน์ และมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล เพื่อให้เกิดความราบรื่นในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลทุกหน่วย

บริการสาธารณะ หมายถึง กิจกรรมที่อยู่ในอำนาจหน้าที่ หรือในความควบคุมของรัฐ ที่จัดทำขึ้นเพื่อตอบสนองต่อความต้องการของประชาชน โดยการจัดให้มีขึ้นซึ่งบริการที่นำไปสู่การแก้ไขปัญหาความเดือดร้อน หรืออำนวยความสะดวกสบายให้กับประชาชน บริการดังกล่าวเป็นความจำเป็นของคนส่วนมาก และเป็นการให้โดยไม่คิดค่าใช้จ่ายจากประชาชน

การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริการสาธารณะ หมายถึง การที่ประชาชนเข้ามามีบทบาทในการให้บริการสาธารณะ ที่มีขึ้นในชุมชนและหมู่บ้านของตนในด้านการกำหนดนโยบาย ด้านการปฏิบัติ ด้านการใช้ประโยชน์ และด้านการติดตามและประเมินผล ดังนี้

ด้านการกำหนดนโยบาย หมายถึง การที่ประชาชนได้เข้าร่วมแสดงความคิดเห็น เสนอแนะเข้าร่วมประชุมชี้แจงจัดลำดับความสำคัญของปัญหา กำหนดการใช้ทรัพยากร ร่วมตัดสินใจและกำหนดเป้าหมาย เป็นต้น

ด้านการปฏิบัติ หมายถึง การที่ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการสนับสนุนการดำเนินงานทรัพยากรทางการบริหาร การบริหารการใช้ทรัพยากร ควบคุมการเงินและการบริหาร และการประสานความร่วมมือ เป็นต้น

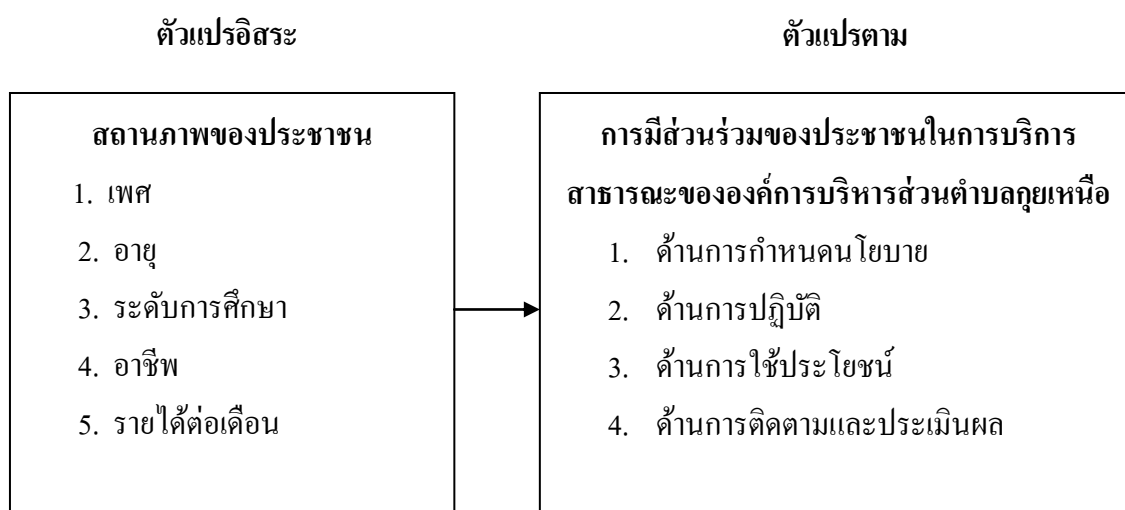
ด้านการใช้ประโยชน์ หมายถึง การที่ประชาชนได้รับประโยชน์จากการดำเนินการไม่ว่าจะเป็นประโยชน์ทางด้านวัตถุ ประโยชน์ทางสังคม และประโยชน์ส่วนบุคคล สามารถนำเอากิจกรรมมาใช้ให้เกิดประโยชน์ซึ่งเป็นการเพิ่มระดับการพึ่งตนเอง

ด้านการติดตามและประเมินผล หมายถึง การที่ประชาชนมีส่วนร่วมในการออกแบบและวิธีการติดตามประเมินผล และการได้รับบทบาทในการประเมินผลและ การได้รับรู้รายงานการติดตามและการประเมินผล เป็นต้น

กรอบแนวคิดในการวิจัย

กรอบแนวคิดเกี่ยวกับการการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริการสาธารณะขององค์การบริหารส่วนตำบลกุยเหนือ อำเภอกุยบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ผู้เขียนได้นำหลักการมีส่วนร่วมของประชาชนตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 มาประมวลเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัยครั้งนี้ จำแนกออกเป็น 4 ด้าน คือ 1) ด้านมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบาย 2) ด้านมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ 3) ด้านมีส่วนร่วมใช้ประโยชน์ และ 4) ด้านมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล

ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ประโยชน์ของการวิจัย

1. ข้อมูลที่ได้จากการศึกษาจะนำไปเป็นข้อมูลในการจัดการฝึกอบรมประชาคมหมู่บ้านให้มีความเข้าใจในขั้นตอนการทำงานและเข้าไปมีส่วนร่วมของประชาชนเพื่อการพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล
2. เป็นฐานข้อมูลในปรับปรุงแก้ไขกระบวนการบริการสาธารณะขององค์การบริหารส่วนตำบลให้มีประสิทธิภาพตรงกับความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นมากที่สุด